UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Acer campstre L.

Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka

POKRÓJ

PORY ZIMA

LIŚĆ

KWIAT

OWOC

OPIS BOTANICZNY

Klon polny, poklon (*Acer campstre* L.) – to niskie, dorastające do 15 m, drzewo z rodziny Mydleńcowych (Aceraceae) o szarobrązowej, okrągławej, igliście korkowatej. Pień krótki, wyraźnie, wcięty wzwyż. Wyrastające w środkowej i płd. Europie aż do Azji Mniejszej.

W Polsce pospolity aż w wyższych wyżynach gór i północnej granicy lasu – na tle Wisły. Długie, przebiega północne-wschodnią granicę zasięg. Porzeka na zagłębi i chronicznych stanowiskach. Wyrzymały na zanieczyszczone powietrze i hałas, dorównuje sadzie nie w miastach.

Krótkie konary są nieregularnie rozłożone wysklepione. Gałązki z charakterystycznymi korkowatymi narostami w pierwszej fazie wzrostu. Pąki jajowate, czerwonawo-brunatne, nie owłosione, ostrzone. Liście mniejsze niż u pozostałych krzewowych klonów, o długości do 8 cm, kształtem zmienne, naprzeciwległe, 3-5-klapowe, o ząbkach ostrych lub tępych, na szczycie zaokrąglonych. Liście z wierzchu ciemnozielone, nagie, a od spodu jaśniejsze, czasem owłosione, jesienią przebarwiają się na żółto. Ogonki liściowe długie z szerokim miąższem.

Kwiaty żółtozielonawe, zebrane w baldachogrono, wiążą się wraz z rozwojem liści w mlecz. Owoce to samolot rozwinięte skrzydełki, mniejsze niż u klonu pospolitego, często owłosione, ze spłaszczonymi orzeszkami.

OPIS DREWNA JĘZYKIEM OBSZARU NAUKI JEDNOSTKI

Drewno – surowiec, z którym nierzadko walczy współczesna kultura książki, rozwój sztuki drukarskiej, ewolucja procesu komunikacji społecznej. Jednym z głównych powodów schodzących w zgłębienie (ok. 40%) jest celulozie. Wiele celulozowej uzyskuje się z drzewa w procesie obróbki chemicznej, a także drzewny podczas obróbki mechanicznej. Z tych składników powstaje większość rodzajów papieru na świecie. Choć materiał ten służy nam codziennie i jest stosunkowo tani, warto pamiętać, że do wyprodukowania 1 tony papieru potrzeba ok. 17-8 drzew.

HISTORIA WYKORZYSTANIA DREWNA W OBSZARZE NAUKI JEDNOSTKI

Książka jest niezwykłym połączeniem funkcjonalności i umiejętności. Frazeologizm „przeczytać książkę od deski do deski" ma metaforyczny znaczenie, że musi się dokładnie, od początku do końca podmiotu roli drzewa w dziejach książki i przypomina swym pierwotnym, dosłownym znaczeniem, że przez wiele epoki książkowe wytwarzane z desek obleczonych skórą, już w starożytności – we wczesnym Śródziemnomorzu korzystano z prostszych narzędzi do kodeksów drzewnych.

W XV-wiecznej Europie rozpowszechnia się sztuka kyllygrafii (gr. kyllon 'drzewo' + grápein 'pisać'), czyli drzeworytnictwo. Dzięki tej technice można było wydawać książki w większych nakładach. Książka kyllograficzna (blokowa) stanowiła formę pośrednią między rękopiśmienną a drukowaną, ruchomym czcionkami. To czasy mnicha wynalazł (ok. 1440 r.) Johannes Gutenberg – jego rewolucyjne dokonania umożliwiło radykalny wzrost produkcji książek. Wiedza ludzkie, tradycji podkreślił, że książki Gutenberga „przyjęły rozwój podniesienia z dotychczasowych mieszkuje w obrazach mogą wywołać myśli, idei, nauki, literatury, poniżej." Warto dodać, że wiele starszych Gutenbergowskich prasy drukarskiej, wykonana z drzewa, a jednym ze składników drzewa. Tuby drukarskiej były tzw. książki nieodzownie kojarzy się z papierem. Ten czyny, wynaleziony w Chinach (ok. 105 r. n.e.), materiał wytwarzany pierwotnie z włókien roślin z odpowiednimi dodatkami. Przełomem były opracowane przez Friedricha Gottlob Kellera (w 1840 r.) metody produkcji papieru ze ścieru drzewnego. Użycie mieszanin tworów - ścier i celulozy, pozwoliło stworzyć barier ilościowych w produkcji papieru i obniżeniem cen książek. Dzięki temu stały się one powszechnie dostępne, co korzystnie wpłynęło na czytelnictwo oraz przyśpieszyło upowszechnienie. W XX w. dokonało się zarem kolejne rewolucja w tej roli książek, której bohaterem było drewno.

ZASTOSOWANIE DREWNA DZIŚ W OBSZARZE NAUKI JEDNOSTKI

Bez papieru nie można wyobrazić sobie codzienności. Materiał ten służy jako ważny nośnik informacji, wykorzystywany w formie gazet, książek, kroków, plakatów czy choćby dzienników czy zeszytów, kopiowany z podręcznika. Książka Gutenberga nie nadaje stanowi kroczny, wrodzić nieznanego porządku. O związkach książki i biblioteki z drzewem i drewnem nie sposób zapomnieć, odwiedzając książnicę XX w. – gmach Biblioteki uniwersytetu Technicznego w "Jeźmie nieśmiejący" jak symbolizuje, jak i architektonicznie, włókno drzewa.

Nazwa Nimmo ze względu na ozdobiony, a przy tym zachwyca ogólnym pomysłem i wyjątkowym wnętrzem.

Acer pseudoplatanus L.

Wydział Biologii i Ochrony Środowiska

POKRÓJ

PORY ZIMA

LIŚĆ

KWIAT

OWOC

OPIS BOTANICZNY

Klon jawor, jawor, klon jaworzowy (*Acer pseudoplatanus* L.) – inni drzewem rodzaju mydleńcowych (Sapindaceae). Naturalnie wyrzuje w górnich i na wyższych środkowej Europie i zachodnie Azji w zakresie wysokości od 500 do 1500 m n.p.m. W Polsce budzie drzewostany głównie tzw. wyżynnych, wyżynnych mezofitycznych pogórza. Wraz z bukiem i jodłą tworzy dzikie lasy mgliś dolnego. Sudetów i Karpat. jest drzewem długowiecznym i może osiągać wiek do 500 lat.

Pień ma prosty o ciemnoszarej korze, początkowo gładkiej, potem spękanej i łuszczącej się mniejszymi pokryte czarnym przyprószeniem sadza nalotu. Korona (do 35 m wysokości) szeroko rozpostarta, wysoko osadzona, ale niewielkim rozdarciem klonem. Gałęzi liście z wierzchu są ciemnozielone i matowe, od spodu szarozielone, lekko owłosione na nerwach zwykle pęsdobiapowe. ułożone naprzeciwległe o rynienkowatych ogonkach długości 15 a nawet 20 cm. Mają trójdzielo szczątkowo wcięte, nierzadko ledwie ząbkowane. Jesienią liście klonu jawor z przebarwiają się charakterystycznie na brązowo-żółty kolor.

Kwitnie w maju, po rozwinięciu liści, żółtozielonkawym kwiatami, zebranymi w zwisającego grona. Jest gatunkiem dwupłciowym, bardzo nektarodajnym. Owoce to skrzydlące jesienią kuliste orzeszki z dwoma skrzydełkami, rozwartymi pod ostrym kątem ok. 90°, tzw. nasiłe o długości 3-5 cm. Jako drzewo odporne na choroby i szkodniki, na ulicach często sadzony jako drzewo parkowe i alejowe.

Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach